

**Buxoro davlat universiteti
o'quv-metodik kengash 9-sonli
yig'ilishining bayonnomasidan**

K O' C H I R M A

29.04.2022

Buxoro shahri

K U N T A R T I B I:

1. Turli masalalar.

Texnologik ta'lim kafedrası dotsenti A.N. Murtazoyevning 5112100 - Texnologik ta'lim yo'nalishlari uchun "Texnik mexanika" deb nomlangan metodik qo'llanmani tavsiya etish.

E S H I T I L D I:

M.Y. Farmanova (kengash kotibasi) - Texnologik ta'lim kafedrası dotsenti A.N. Murtazoyevning 5112100 - Texnologik ta'lim yo'nalishlari uchun "Texnik mexanika" deb nomlangan metodik qo'llanmani nashrga tavsiya etishni ma'lum qildi. Ushbu metodik qo'llanmaga: BuxMTI Arxitektura-qurilish fakulteti dekani texnika fanlari nomzodi, dotsent Sh.M. Murodov va Texnologik ta'lim kafedrası professori, pedagogika fanlari doktori H.O. Jo'rayevlar tomonidan ijobiy taqriz berilgani ta'kidlandi. Metodik qo'llanma muhokamasi haqidagi Pedagogika fakulteti (2022-yil 28-aprel) va Texnologik ta'lim kafedrası (2022-yil 20-aprel) yig'ilish qarori bilan tanishtirdi.

Yuqoridagilarni inobatga olib o'quv-metodik kengash

Q A R O R Q I L A D I:

1. Texnologik ta'lim kafedrası dotsenti A.N. Murtazoyevning 5112100 - Texnologik ta'lim yo'nalishlari uchun "Texnik mexanika" deb nomlangan metodik qo'llanma nashrga tavsiya etilsin.

O'quv-metodik kengash raisi

O'quv-metodik kengash kotibasi

R.G'. Jumayev

M.Y. Farmanova

A.N. MURTAZOYEV

TEXNIK MEXANIKA

(II-qism)

O'quv metodik qo'llanma

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

OLIY VA O'RTAMAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

A.N. MURTAZOYEV

TEXNIK MEXANIKA

**Texnologik ta'lim yo'nalishlari uchun o'quv metodik qo'llanma
(II qism).**

Buxoro-2022

Ushbu o'quv-metodik qo'llanma 5112100 - "Texnologik ta'lim" mutaxassisligi talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, na'munaviy va ishchi o'quv dasturlari asosida ishlab chiqilgan bo'lib, qo'llanma ikki qismdan tashkil topgan. Qo'llanmaning ikkinchi qismida "Mexanizm va mashinalar nazariyasi" va "Mashina detallari" fanlarini o'z ichiga olib, bunda asosan nazariy bilimlar olish bilan birgalikda ayrim masalalarini yechish usullari keltirilgan. **Mexanizm va mashinalar nazariyasi bo'limida;** Kirish. Mexanizm va mashinalar nazariyasifaninig mazmuni. Mexanizm va mashinalarning tuzilish asoslari. Mexanizmning erkinlik darajasi. Tekislikda harakatlanuvchi mexanizmlar. Mexanizmlarni kinematik xususiyatlarini aniqlash. tezlik va tezlanishlar plani. Murakkab harakatdagi bo'gin nuqtalarining tezligi va tezlanishlarini aniqlash. Mexanizmlar kinematikasini tekshirish usullari. Mexanizm dinamikasining asosiy masalalari. Mashina va mexanizm kinematik juftlaridagi reaksiya kuchlarini aniqlash. Yetaklovchi zvenoning kinetostatikasi. Jukovski qattiq richag usuli. Mexanizmlarni muvozanatlash. Mexanizm va mashinalarda ishqalanish va yeyilish. Mashina va mexanizmlarda titrash. Kulachokli mexanizmlar va ularni tekshirish. Kulachokli mexanizmlarni loyihalash. Oddiy tishli mexanizmlar va ularning o'lchamlari. Tishli mexanizmlar kinematikasi. **Mashina detallari bo'limida;** Kirish. Mashina detallariga qo'yiladigan asosiy talablar. Reduktor va yuritmalar. Detallardagi ruxsat etilgan kuchlanishlar. Uzatmalar. Tishli uzatmalar. Qiya tishli uzatmalar. Konus tishli uzatmalar. To'g'ri tishli uzatmalar. Nuqtaviy ilashish bilan ishlaydigan uzatmalar. Kirmaksimon uzatmalar. Planetar uzatmalar. Zanjirli uzatmalar. Vint-gaykali uzatmalar. Tasmali uzatmalar. Frikstion uzatmalar. Plastmassalarning tishli uzatmalarda ishlatilishi. Vallar va o'qlar. Prujinalar. Muftalar. Podshipniklar. Dumalanish podshipniklari. Birikmalar. Payvand birikmalar. Rezbali birikmalar. Detallarni tig'izlikka hisobi. Shponkali va shlistali birikmalar mavzulari yoritib berilgan.

A.N.Murtazoyev "Texnik mexanika" (Bakalavr ta'lim yo'nalishlari talabalari uchun). O'quv metodik qo'llanma. – Bux.DU., 2022. 256 bet.

Taqrizchilar:

**Buxoro muhandilik-texnologiya instituti
"Arxitektura- qurilish" fakulteti dekani,
texnika fanlari nomzodi, dotsent**

Sh.M.Murodov

**BuxDU "Texnologik ta'lim" kafedrasi professori
pedagogika fanlari doktori**

H.O.Jo'rayev.

Ushbu o'quv metodik qo'llanma Buxoro davlat universitetining 2022-yil 29-apreldagi 9-sonli o'quv metodik kengashida muxokama qilinib chop etishga tavsiya e'tildi.

